

Petr Valdés a František z Assisi

V dvanáctém století vystoupili dva muži, kteří ovlivnili v přítomnosti i pro budoucnost směřování církve. Oba byli velmi bohatí. Jeden Ital František z Assisi, druhý Francouz Petr Valdés z města Lyon. Oběma se do cesty postavil ten ponížený i vyvýšený Kristus, oba ho spatřili v poníženosti a chudobě. Skrze oba muže se Kristus zjevil zbohatlé církvi jako chudý ponížený. A skrze ně volal církev k následování. Tyto vlastnosti církví již stáletí opomíjela. Že by chudoba byla přitažlivá? Jak pro koho. Těch, pro které byla přitažlivá Kristova chudoba, bylo až žalostně málo, a to nejenom v době oněch vzpomínutých mužů. Co tehdy církev přitahovalo z Krista, byla Jeho moc, Jeho sláva. Církev byla ověněná zlatem, stříbrem. Přivlastnila si moc vládnout, ustanovovat i odvolávat krále a císaře, kteří se jí znelibili.

Církev nepochopila, že nejde o moc nad lidmi, či královstvími, ale šlo a jde o moc Ducha svatého i o slávu Kristova kříže. Na to církev pozapomněla. Organizovala válečné konflikty, křížácké výpravy, chtěla dokázat svou moc! Ne však moc Kristova kříže.

Církev oplývala bohatstvím! Nejednou i králové se stali dlužníky církve. A do této situace vstupují dva boháčci, kteří se vzdali svého bohatství a dobrovolně na sebe „oblékli“ Kristovu chudobu.

Nesli zvěst evangelia kříže, zejména Petr Valdés, evangelia oproštěného od světského lesku, oproštěného od nároku, aby chudá vdova, když nemůže zaplatit za odpustky, musela prodat poslední kozu (doba Husova).

Církev se tehdy cítila chudobou, kterou objevili u Krista Valdés a František, ohrožená. Ale s Františkem a jeho stoupenci si poradila. Ano, buďte chudí, ale tu chudobu nepropagujte a nevolejte pro ni církev. Chudoba byla pojata jako řehole, jako záslužnictví. Chudoba se jim stala skutkem, který Pán Bůh bude zvlášť posuzovat, ovšem tu chudo-

bu, která bude zasvěcena v řádu (františkánů). Pro vyznavače této chudoby byly zřízeny kláštery. Kdo chtěl být chudý, mohl vstoupit do kláštera. I takových lidí se našlo poměrně dost. Svými zásluhami chtěli ještě něco přidat k zásluhám Kristovým. Ale byli tam i lidé velice vzácní, kteří myšlenku chudoby brali jako službu jiným.

Byl ještě i jiný požadavek chudoby, než ten klášterní a řeholní. Ten nebyl spojený se záslužnictvím, ale byla to povinnost, výzva k následování Ježíše Krista v chudobě.

Valdés pochopil, že jen bez nároku na odměnu za kázání může pomoci lidem i církvi. Zatímco někteří lidé ho přijímali, církev ho odmítla a stavěla mu do cesty překážky. Avšak přes všechny potíže, kterými toto hnutí procházelo, získávalo sympatie i následovníky. Nakonec se rozšířilo do takových rozměrů, že už ho nebylo možné zastavit.

Putující kazatele církev neuznávala, neboť nespĺňovali požadavky, jaké byly kladeny na kněze. Jenomže oni nebyli kněžskými. Byli lidovými kazateli. Málo bylo na světě kazatelů, (jestli vůbec někdy takoví byli), kteří by lid obecný oslovili do takové míry, jak ho oslovili „chudí valdenští.“ Šli od chaloupky k chaloupce, od vísky k vísce, od města k městu, od království do dalšího království, a tak v Kristově chudobě zvěstovali evangelium chudým, nuzným, nemocným.

A tito putující valdenští kazatelé přišli na počátku 15. století anebo již koncem 14. století přes Německo až k nám. Zprvu do západních Čech. Odtud postupovali na Žatecko, tam vybudovali své komunity. Postupovali však i dál, až na Moravu. Po vzniku Jednoty bratrské, možná až na výjimky, splynuli s Jednotou bratrskou a stali se její součástí. Zpočátku Česká země byla pro ně zemí zaslíbenou. Nakonec tady zakotvili. Toto hnutí z 12. století přímo i nepřímo ovlivnilo i českou reformaci. Do jaké míry nesla na počátku Jednota jejich duchovní pečeť, si povíme jindy. K hnutí valdenských se ještě budeme vracet.

